

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE

Bruxelles, 2.5.2007
COM(2007) 162 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE CONSILIU, CĂTRE PARLAMENTUL
EUROPEAN, CĂTRE COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI
CĂTRE COMITETUL REGIUNILOR**

Raport privind planul de acțiune pentru tehnologii ecologice (2005-2006)

[SEC(2007) 413]

COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE CONSILIU, CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CĂTRE COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI CĂTRE COMITETUL REGIUNILOR

Raport privind planul de acțiune pentru tehnologii ecologice (2005-2006)

(Text cu relevanță pentru SEE)

Dovezile științifice sunt în prezent copleșitoare: schimbările climatice reprezintă o gravă amenințare globală și necesită o acțiune urgentă la nivel mondial... Dacă nu acționăm, costurile generale și riscurile asociate schimbărilor climatice s-ar putea ridica la 20% din PIB sau chiar mai mult¹.

Raportul Stern, 2006

Activitatea umană solicită atât de mult Pământul încât nu se mai poate acorda prea multă credibilitate capacității ecosistemelor planetei de a satisface nevoile generațiilor viitoare... 60% din serviciile asigurate de ecosistemul planetar s-au deteriorat sau au fost utilizate până la epuizare...².

Evaluarea Ecosistemelor Mileniului a Organizației Națiunilor Unite, 2005

Amprenta ecologică a umanității depășește în prezent cu aproximativ 25% capacitatea de regenerare a planetei... În ultimii 20 de ani am depășit capacitatea Pământului de a susține modul nostru de viață și acest lucru trebuie să înceteze. Trebuie să creăm un echilibru între consum și capacitatea mediului natural de a se regenera și de a absorbi deșeurile pe care le producem. În caz contrar, riscăm să producem daune ireversibile³.

WWF, Raport asupra planetei vii, 2006

1. ECOINOVAȚII PENTRU DEZVOLTARE, PIAȚA MUNCII ȘI MEDIUL ÎNCONJURĂTOR

Problemele de mediu se agravează

Problemele de mediu se agravează – mult mai rapid decât s-a prevăzut inițial. Încă putem combate aceste amenințări dacă acționăm acum. La nivel european și global se impune o acțiune sistematică și coordonată. Întrebarea este: „Cum putem acționa la timp și cu un maxim de eficiență?” *Putem* face acest lucru într-un mod care favorizează creșterea economică. Prin utilizarea instrumentelor adecvate de promovare a *inovației*, putem combate dificultățile cu care ne confruntăm. Europa este în măsură să deschidă calea.

¹ Raportul Stern: *the Economics of Climate Change* (Economia schimbărilor climatice)

² *Millenium Ecosystem Assessment* (Analiza Ecosistemelor Mileniului)

³ *Living Planet Report 2006*

Ecoinoavația oferă soluții și oportunități

Pentru ameliorarea situației, trebuie să reconsiderăm procesele industriale, produsele și practicile comerciale. Avem nevoie de ecoinoavație și de tehnologii ecologice⁴ pentru a progresa în mod accelerat. În prezent, tehnologia poate contribui la identificarea soluțiilor. Obiectivul nostru suprem: ecoinoavația să invadeze toate sectoarele de activitate. Astfel putem combate numeroase probleme de mediu cu care ne confruntăm astăzi. Prin măsuri adecvate, precum sprijin financiar sau reglementări, putem susține ecoinoavația și direcționa forțele pieței spre o economie globală competitivă și ecologică.

Ecoinoavația constituie în prezent unul dintre pilonii strategiei UE

Strategia UE de la Lisabona revizuită precizează că tehnologiile ecologice dispun de „un potențial considerabil la nivel economic, ecologic și al forței de muncă angajate”⁵. Consiliul de primăvară din 2006 a încurajat „o promovare puternică și o răspândire largă a tehnologiilor ecologice”⁶. Strategia de dezvoltare durabilă a UE revizuită identifică necesitatea planului de acțiune privind tehnologiile ecologice de a aborda schimbările climatice, energia ecologică, consumul și producția durabilă⁷. Se prevede ca viitorul Institutul European de Tehnologie să acorde prioritate maximă problemelor de mediu⁸.

Președințiile subliniază necesitatea ecoinoavației

Președințiile Consiliului au recunoscut, de asemenea, importanța ecoinoavației. Președinția britanică și ulterior cea austriacă au considerat ecoinoavația și tehnologiile ecologice drept instrumente care favorizează dezvoltarea și piața muncii. Președinția finlandeză a promovat „o nouă generație de politică de mediu”, bazată pe ecoeficiență și ecoinoavație⁹. Președinția germană actuală îndeamnă la „o nouă abordare” a mediului, economiei și pieței muncii¹⁰.

Raport privind progresele și prioritățile viitoare

ETAP reprezintă planul de acțiune al UE pentru tehnologii ecologice¹¹ **pentru stimularea ecoinoavației și adoptarea tehnologiilor ecologice la scară largă**. Lansat în 2004, planul prevede acțiunile care trebuie întreprinse la nivel european de către statele membre și părțile implicate. În anul 2005 s-a publicat un prim raport în acest sens¹². Prezentul raport:

- Conturează tendințele și liniile de dezvoltare
- Prezintă progresele înregistrate în urma punerii în aplicare a planului
- Formulează recomandări cu privire la domeniile prioritare de acțiune în viitor

⁴ Ecoinoavația reprezintă orice inovație care aduce beneficii mediului – o inovație care include inovații tehnologice, inovații în materie de procese și inovații comerciale

⁵ COM(2005) 330 final

⁶ Consiliul 7775/06

⁷ Consiliul 10117/06

⁸ ec.europa.eu/education/policies/educ/eit/index_en.html

⁹ Concluziile Președinției Consiliului European, iulie 2006, Turku, Finlanda

¹⁰ Politica industrială ecologică, Memorandum pentru “New Deal”(O afacere bună), Ministerul Mediului din Germania (2006)

¹¹ COM(2004) 38 final

¹² COM(2005) 16 final

2. TENDINȚE ȘI PROGRESE

Ecoinovație și reglementări ecologice

Potențialul companiilor europene de a dezvolta inovații ecologice este subestimat. Dovezile indică faptul că legislația bine concepută stimulează inovația și tehnologiile ecologice, ceea ce poate facilita reducerea costurilor întreprinderilor¹³. Aplicarea în totalitate a legislației UE, precum concepția ecologică, IPPC, directiva WEEE și directiva RoHS, va favoriza ecoinovația în viitor.

Industria ecologică contribuie la economia UE și la crearea de locuri de muncă

Industria ecologică europeană, reprezentând 2,1 % din PIB-ul UE¹⁴, constituie o parte semnificativă și în evoluție rapidă a economiei Uniunii Europene. Industria ecologică include de exemplu : monitorizarea poluării atmosferice, gestionarea apelor reziduale, gestionarea deșeurilor solide, purificarea solului, energiile regenerabile și reciclarea. Industria și serviciile ecologice reprezintă 3,5 milioane de locuri de muncă cu normă întreagă. Aproximativ 75 % dintre acestea există în sectoare care necesită o utilizare intensivă a forței de muncă, precum gestionarea apelor și a deșeurilor solide.

Creștere accentuată

Anumite sectoare din Europa și din întreaga lume înregistrează o creștere accentuată. Parcul eolian a crescut cu 20-25 % în ultimii cinci ani¹⁵. Piața mondială de energie fotovoltaică preconizează o creștere la 25-35 % în viitor¹⁶ și se estimează o creștere de 6 % anual în sectorul de gestionare a deșeurilor în următorii zece ani¹⁷. Sectorul de reciclare a deșeurilor solide a înregistrat o creștere de 4,5 % anual în perioada 2000-2004¹⁸.

O poziție consolidată la nivel global

Companiile europene care operează în industria ecologică dețin o poziție solidă la nivel mondial. Conform estimărilor, Uniunea Europeană deține 1/3 din piața mondială a industriilor ecologice¹⁹. Indicele de durabilitate Dow Jones indică faptul că întreprinderile europene sunt cele mai durabile în 13 din 18 sectoare economice de bază²⁰.

¹³ Innovation Dynamics Induced by Environmental Policy (Dinamica inovației indusă prin politica de mediu) (2006) și Ex-post estimates of costs to business of EU environmental legislation (Devize *ex-post* ale costurilor întreprinderilor din legislația de mediu a UE) (2006)

¹⁴ Ecoindustria, dimensiunea acesteia, perspective de angajare și bariere în calea dezvoltării în cadrul unui spațiu largit al UE. (2006)

¹⁵ *Wind Force* (Forța eoliană) 10 GWEC (2005)

¹⁶ *Solar Generation* (Generarea energiei solare) EPIA (2006)

¹⁷ Mediu, inovație, piața muncii. Ministrul Mediului din Germania. 2006

¹⁸ *European Business Facts and Figures* (Fapte și cifre despre companiile europene) 2005

¹⁹ *Analysis of the EU Eco-industries, their employment and export potential* (Analiza industriilor ecologice din UE, a forței de muncă a acestora și potențialul de export). ECOTEC (2002)

²⁰ *Dow Jones Sustainability Indexes Annual Review* (Publicația anuală privind indiciile Dow Jones de durabilitate) (2006)

Investițiile financiare sunt în continuă creștere

În perioada 2003-2006, s-au realizat investiții de capital de risc de aproape 2 miliarde € în tehnologii ecologice, acestea reprezentând 10 % din capitalul de risc din Europa²¹. Investițiile provin din ce în ce mai mult din partea unor firme consacrate²². În sectorul bancar, investițiile durabile și cu responsabilitate socială au crescut considerabil în ultimii ani²³. La nivelul UE, Banca Europeană de Investiții (BEI) a lansat Mecanismul de finanțare privind schimbările climatice (CCFF) în valoare de un miliard de EURO.

Cu toate acestea, se impune un efort susținut pentru ca beneficiile ecologice să atingă nivelul necesar.

Toate aceste semne pozitive contrastează vizibil cu cele privind starea mediului. Acestea din urmă generează motive serioase de îngrijorare și se referă la:

- Amenințările asociate schimbărilor climatice, nivelul emisiilor de gaze cu efect de seră¹ și dificultățile în calea atingerii obiectivelor de la Kyoto în UE²⁴
- Deși calitatea aerului în Europa se îmbunătățește în mod constant²⁵, poluarea atmosferică în Europa contribuie la pierderea a 750 000 de ani de viață în fiecare an²⁶.
- Ecosistemele sunt excesiv de erodate datorită exploatării excesive a resurselor naturale²⁷.

Este necesară o acțiune imediată și sistematică la scară largă

Pentru ca starea mediului să cunoască o ameliorare semnificativă – într-un interval de timp relativ scurt – ***se impun aplicarea și adoptarea la scară mai mare a tehnologiilor ecologice la nivel comunitar și global.*** Ecoinovația trebuie să reprezinte nucleul inovațiilor din Europa, precum și norma impusă în toate sectoarele economice. ***Nu este timp pentru a ne complăce în această situație.***

3. PROGRESE ÎN PROCESUL DE PUNERE ÎN APLICARE A PLANULUI

Evoluția privind punerea în aplicare a fiecărei direcții a planului este descrisă mai sus.

²¹ *European Cleantech Investment Report* (Raportul european privind investițiile Cleantech) (2006)

²² *Cleantech goes global* (Cleantech se extinde la nivel global), Environmental Finance (iunie 2006)

²³ *European SRI Study* (Studiul european SRI) – 2006. Forumul european de investiții sociale

²⁴ *Greenhouse gas emissions trends and projections in Europe* (Emisii de gaze cu efect de seră - Tendințe și previziuni în Europa) 2006. SEE (2006)

²⁵ *LRTAP Convention Emission Inventory* (Inventarul de emisii din cadrul Convenției LRTAP) 1990-2004. SEE (2006)

²⁶ Aspecte sanitare ale poluării atmosferice, WHO (2004)

²⁷ COM(2006) 216 final

3.1. TRECEREA DE LA ETAPA DE CERCETARE LA PIETÈ

Dezvoltarea și orientarea spre activitatea de cercetare și demonstrație

De la lansarea ETAP, s-au alocat aproximativ 1,4 miliarde € pentru proiecte de tehnologii ecologice în temeiul celui de-al șaselea Program – cadru. Se estimează că un procent de până la 30 % din bugetul de 32 miliarde € va fi alocat tehnologiilor ecologice în cadrul Programului – cadru 7. Aceste tehnologii includ: hidrogen și pile de combustie, procese ecologice de producție, surse de energii alternative, captarea CO₂, biocombustibili și rafinării ecologice, eficiența energetică, tehnologiile informației pentru o dezvoltare durabilă, transport ecologic și eficient, tehnologii ale apei, gestionarea solului și a deșeurilor și materiale ecologice.

Crearea unor platforme tehnologice

S-au lansat peste 30 de platforme tehnologice; tehnologiile ecologice figurează în programul unora dintre acestea²⁸. Alte platforme vizează să pună în aplicare o parte din obiectivele lor prin inițiative tehnologice comune (Join technology initiatives – JTI), dezvoltând parteneriate între sectorul privat și sectorul public.

Verificarea tehnologiilor

Lucrările privind *sistemul de verificare a tehnologiilor ecologice* sunt în curs de desfășurare. S-a dovedit că lipsa verificării continuă să împiedice accesul la noi tehnologii ecologice²⁹. O serie de proiecte de cercetare³⁰ definesc în prezent bazele unui sistem de verificare în domeniul tratării apei, decontaminării solului și poluării atmosferice. Printre rezultatele preconizate figurează protocoale pentru testarea acestor tehnologii. Un studiu de piață pentru stabilirea domeniilor de aplicare adecvate este în curs de desfășurare³¹. Un sistem pilot dezvoltat în cadrul programului LIFE va permite testarea unui sistem de verificare bazat pe 10-15 tehnologii.

Spre un Plan european strategic pentru tehnologiile energetice

Planul strategic european pentru tehnologiile energetice³², recent adoptat, vizează reducerea costurilor energiei ecologice și plasarea industriei UE în topul sectorului în expansiune rapidă de tehnologii cu conținut scăzut de carbon. Planul identifică acele tehnologii pentru care UE trebuie să își mobilizeze resursele și să accelereze dezvoltarea și punerea în aplicare.

²⁸ cordis.europa.eu/technology-platforms

²⁹ *Environmental Innovation – bridging the gap between environmental necessity and economic opportunity* (Inovație ecologică - stabilirea unei punți între necesitatea ecologică și oportunitatea economică) (DTI 2006)

³⁰ www.promote-etv.org; www.est-testnet.net; www.eurodemo.info

³¹ Studiu de piață privind potențialul unui sistem IPTS de verificare la nivel european (în curând)

³² COM(2006) 847. COM(2007) 1 final

3.2. ÎMBUNĂTĂȚIREA CONDIȚIILOR DE PIAȚĂ

Obiective de performanță

S-au realizat studii pentru dezvoltarea unui sistem de obiective performanță în UE care include analiza programului japonez TopRunner³³, obiective de performanță pentru procese de producție³⁴ și un proiect pilot pentru următoarele grupuri de produse: ciment, ferestre, pneuri, tratarea cu îngrășăminte și textile. Pe baza acestor lucrări, o consultare publică va permite identificarea celor mai bune modalități de funcționare pentru un astfel de sistem, inclusiv rolul conceptului de etichetare ecologică, etichetare energetică³⁵ și de analiză comparativă a produselor.

Mobilizarea instrumentelor financiare

Principalele sursele de finanțare includ:

- Programul pentru competitivitate și inovație (CIP)

În cadrul programului „Spirit antreprenorial și inovație” s-a alocat suma de 433 de milioane € pentru promovarea ecoinovației.

Se vor aloca aproximativ 228 de milioane € pentru instrumente de finanțare, în special pentru **Mecanismul pentru dezvoltare și inovație** gestionat de Fondul European de Investiții (FEI), care vor investi împreună în fondurile de capital de risc în domeniul ecoinovației, 205 milioane € fiind destinate proiectelor și rețelelor de primă aplicare pe piață, iar 728 milioane € alocate proiectelor privind eficiența energetică și energiile regenerabile.

- Banca Europeană de Investiții (BEI)

BEI și Comisia dezvoltă în prezent un **Instrument de finanțare cu repartizarea riscurilor** (IFPR). Obiectivul vizat este facilitarea accesului la finanțarea datoriiilor pentru activitățile de cercetare cu grad mare de risc din sectorul public și privat. Suma de 2 miliarde € va fi alocată proiectelor care vizează temele Programului – cadru 7, iar mecanismul va permite Băncii Europene de Investiții să acorde împrumuturi de până la 10 miliarde €.

- Efectul de pârghie al politicii de coeziune

În prezent, aproximativ 21 % din Fondurile Structurale au fost alocate pentru inovație, iar Comisia a solicitat statelor membre să-și mărească procentul în cadrul noii perioade de programare. Ecoinovația, energia regenerabilă, eficiența energetică și transportul urban ecologic reprezintă priorități în cadrul politicii de coeziune (2007-2013). Orientările strategice ale Comunității cu privire la coeziune subliniază

³³ *The Top Runner Programme in Japan – its effectiveness and implication for the EU* (Programul Top Runner în Japonia – eficiența și implicațiile acestuia pentru UE), Agenția Suedeză pentru Protecția Mediului (noiembrie 2005)

³⁴ *Performance Targets in Production Processes* (Obiective în procese de producție), IPTS (nepublicat până la această dată)

³⁵ Directivele 92/75/CE și 2005/32/CE

faptul că întreprinderile trebuie să investească în ecoinovație pentru a dispune de beneficii solide în viitor³⁶.

- LIFE

Programul de mediu LIFE a cofinanțat aproximativ 2 750 de proiecte pilot inovatoare începând cu anul 1992, investițiile totale ridicându-se la peste 2,6 miliarde €. Aproximativ două treimi din investiții sunt destinate proiectelor de promovare a tehnologiilor ecologice³⁷.

Instrumente bazate pe mecanismele de piață

Comisia a adoptat de curând o Carte verde privind instrumentele bazate pe mecanisme de piață³⁸. Aceasta analizează instrumentele eficiente din punct de vedere al costurilor (precum taxele pe energie, transport și pe alte surse de poluare, și utilizarea mai largă a sistemelor de comercializare a emisiilor), care pot fi aplicate în paralel cu reglementările și stimulentele financiare. Cartea vizează stimularea unei dezbateri privind aplicarea acestor instrumente la nivel comunitar și național.

Reexaminarea ajutoarelor de stat

S-a adoptat cadrul comunitar privind acordarea de ajutoare de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovație. Acesta stabilește condițiile în care statele membre pot acorda un ajutor de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovație. Cadrul include o referință specifică privind ecoinovația³⁹. De asemenea, s-au adoptat orientări privind ajutorul ajutoarele de stat pentru finanțarea capitalului de risc pentru IMM-uri. Mai mult decât atât, în prezent se revizuește cadrul comunitar privind acordarea ajutoarelor de stat pentru mediu; acesta va include condițiile de acordare a ajutoarelor întreprinderilor care doresc să investească în tehnologii ecologice.

Achiziții publice ecologice

O serie de state membre au inițiat punerea în aplicare a unor planuri de acțiune cu privire la achizițiile publice ecologice, iar altele se află în etapa de pregătire a punerii în aplicare a unor astfel de planuri. Manualul Comisiei privind achizițiile publice ecologice face obiectul unei ample diseminări în toate limbile UE. O nouă pagină Internet prezintă bunele practici și strategiile naționale de achiziții ecologice. Un ghid practic electronic este în curs de elaborare, acesta cuprinzând informații juridice și financiare destinate agențiilor responsabile de achiziții⁴⁰.

³⁶ Regulamentul 1083/2006 al Consiliului, Decizia 2006/702/CE a Comisiei

³⁷ ec.europa.eu/environment/life

³⁸ COM(2007) 140 final

³⁹ ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/reform/rdi_en.pdf

⁴⁰ A se vedea <http://ec.europa.eu/environment/gpp>

Acțiuni de sensibilizare

O nouă pagină Internet și un buletin de informații destinate ETAP prezintă subiecte noi, evoluția politicilor, practici promițătoare în statele membre, precum și diverse exemple de ecoinovații⁴¹.

3.3. ACȚIUNE LA NIVEL GLOBAL

Posibilități de finanțare la nivel global

Programul tematic al UE privind mediul și gestionarea durabilă a resurselor naturale (ENRTP)⁴² vizează conformitatea cu normele de protecția mediului, producția și consumul durabil și permite promovarea tehnologiilor ecologice. Fondul global pentru eficiența energetică și energia regenerabilă (GEEREF)⁴³ asigură capitalul inițial pentru proiectele de energie regenerabilă în diferite regiuni. BEI și Comisia analizează în prezent modalități de cooperare în cadrul acestui sector. Mecanismul de finanțare privind schimbările climatice al BEI (CCFF) va permite, de asemenea, finanțarea unor proiecte la nivel global.

Comerț și investiții responsabile

În contextul negocierilor Organizației Mondiale a Comerțului (WTO) privind liberalizarea comerțului multilateral (Runda Doha pentru dezvoltare), Comisia a deținut un rol esențial în susținerea reducerii sau eliminării tarifelor, precum și a eliminării barierelor netarifare pentru comercializarea mărfurilor, tehnologiilor și serviciilor ecologice. De asemenea, aceasta examinează posibilități de realizare accelerată a acestor aspecte în cadrul acordurilor de liber schimb regionale care vor fi negociate în cursul următorilor ani împreună cu o parte din principalii parteneri comerciali, în special din Asia.

3.4. COORDONARE

Repartizarea practicilor promițătoare: foile de parcurs naționale ETAP

Douăzeci și unu de state membre și Norvegia au elaborat foi de parcurs detaliate pentru punerea în aplicare a ETAP. Acestea sunt accesibile publicului și conțin un volum semnificativ de informații privind programele, mecanismele și exemplele de practici promițătoare în statele membre⁴⁴. O analiză a acestor foi de parcurs detaliate indică faptul că statele membre au dezvoltat o serie de sisteme promițătoare care pot servi ca bază și experiență în întreaga Uniune Europeană (a se vedea anexa). Printre exemple se numără următoarele:

- Sistemul de prețuri fixe al Germaniei, sistem care a încurajat utilizarea energiei regenerabile – o serie de state membre au adoptat sisteme similare.
- Decretul național al Italiei prevede ca cel puțin 30 % din produsele achiziționate de autoritățile publice să provină din materiale reciclate.

⁴¹ ec.europa.eu/environment/etap

⁴² ec.europa.eu/development/body/theme/environment/ENRTP.htm

⁴³ COM(2006)583

⁴⁴ ec.europa.eu/environment/etap/roadmaps_en.htm

- Politicile naționale și regionale ale Spaniei au stimulat utilizarea energiei solare printr-o serie de măsuri coordonate.
- Programul britanic „National Industrial Symbiosis” vizează reducerea cantității de deșeuri cu un milion de tone anual pe regiune, prin intermediul unui sistem de intermediere pentru întreprinderi.
- O serie de regimuri financiare pentru promovarea ecoinovației, de exemplu cele dezvoltate în Țările de Jos, Danemarca, Finlanda și Suedia.

Participarea părților implicate: forumul privind ecoinovația

Forumul privind ecoinovația oferă o platformă care permite părților implicate să poată lucra în rețea și să propună măsuri pentru viitor. Prima reuniune în cadrul forumului a avut loc la Poznan, în Polonia. Tema primului forum a fost „Finanțarea ecoinovației”. Forumul se reunește de două ori pe an pentru examinarea unor aspecte de actualitate⁴⁵.

4. ASPECTE ȘI PRIORITĂȚI PENTRU VIITOR

Creșterea nivelului de asimilare - Creșterea nivelului cererii

Pentru obținerea unor schimbări semnificative la nivelul necesar, ecoinovația trebuie să fie prezentă în toate întreprinderile și în toate sectoarele industriei. Pentru obținerea unor beneficii semnificative, ritmul aplicării și adoptării tehnologiilor ecologice trebuie să se intensifice în mod considerabil. Se pot obține importante avantaje ecologice prin adoptarea tehnologiilor ecologice existente deja pe piață, însă marea majoritate a acestora sunt destinate unor anumite segmente de piață. Un exemplu îl constituie utilizarea becurilor economice, care acoperă mai puțin de 3% din segmentul pieței europene de becuri⁴⁶. ***Este necesar un nou impuls pentru a stimula diseminarea și adoptarea ecoinovațiilor la scară largă.***

Raportul Aho privind crearea unei Europe inovatoare⁴⁷, comunicarea recentă asupra inovației⁴⁸ și altele⁴⁹ recomandă utilizarea „creșterii cererii” pentru promovarea inovației. „Piețele pilot” pot, de asemenea, acționa ca un stimulent pentru cerere^{50 51}. Analiza foilor de parcurs naționale ETAP (a se vedea anexa) indică faptul că aproape toate statele membre desfășoară în mod sistematic activități de cercetare și dezvoltare privind tehnologiile ecologice – cu toate acestea, nu se întâmplă același lucru în cazul politicilor de creștere a cererii.

Este necesară o activitate sistematică și coordonată privind cererea. Achizițiile publice ecologice, instrumentele bazate pe piață, finanțarea întreprinderilor care optează pentru

⁴⁵ ec.europa.eu/environment/etap/forum_en.htm

⁴⁶ *Residential Lighting Consumption and Saving Potential in the Enlarged EU* (Consumul de curent pentru iluminarea locuințelor și economisirea potențialului în spațiul extins al UE) JRC (2006)

⁴⁷ *Creating an Innovative Europe* (Crearea unei Europe inovatoare). Comisia Europeană, EUR22005 (2006)

⁴⁸ COM(2006) 502 final

⁴⁹ *A Will to compete: a competitive, clean and clever Europe* (Dorința de a concura: Europa concurențială, curată și inteligentă) (2006)

⁵⁰ Raportul privind competitivitatea Europei. SEC(2006) 1467/2

⁵¹ Consiliul pentru competitivitate, 15717/06, decembrie 2006

tehnologii ecologice, sensibilizarea întreprinderilor și a consumatorilor, toate aceste măsuri trebuie intensificate. Aceste acțiuni pot determina creșterea cererii atât la nivel european cât și la nivel național și pot contribui la succesul tehnologiilor și produselor ecologice.

Comisia și statele membre ar trebui să continue în mod activ și să intensifice măsurile ETAP care generează cererea într-un mod sistematic și coordonat⁵²:

4.1. Promovarea achizițiilor publice ecologice

Achizițiile din sectorul public și privat sunt de natură destul de diferită – însă ambele pot să influențeze în mod semnificativ practicile de achiziționare a produselor și a tehnologiilor ecologice.

- Achizițiile din sectorul public reprezintă aproximativ 16 % din PIB-ul UE. S-au depus eforturi semnificative, iar acum se impune punerea în practică în întreaga Europă.

- Achizițiile din sectorul privat sunt, de asemenea, importante, deși nu sunt guvernate de un set de reguli cuprinzătoare. Marile companii influențează și plasează cererea pe lanțurile lor de furnizori.

- **Actiune:** Utilizarea activităților desfășurate și impulsivarea achizițiilor ecologice publice. Diseminarea modelelor de caiete de sarcini. Elaborarea unei comunicări privind achizițiile publice în 2007, stabilirea obiectivelor (voluntare) și elaborarea unor orientări privind indicatorii și evaluarea comparativă.
- **Actiune:** CE, statele membre și părțile implicate elaborează strategii pentru achizițiile din sectorul privat.

4.2. Mobilizarea unor investiții financiare mai mari

Sectorul financiar (băncile, companiile de asigurări, fondurile de pensii, investitorii) poate juca un rol mai important în stimularea companiilor și sectorului industrial în vederea adoptării tehnologiilor ecologice. Centrarea politicii de coeziune pe ecoinovație, inițiativele BEI și FEI, precum și dezvoltarea programului CIP, toate acestea reprezintă acțiuni îndreptate în această direcție. Se pot consolida acțiuni care vizează schimburile de bune practici și implicarea principalelor instituțiilor financiare europene și internaționale.

- **Actiune:** Punerea în aplicare a instrumentelor financiare ale Uniunii Europene. Utilizarea resurselor financiare ale Comunității pentru încurajarea angajamentelor financiare. Reunirea principalelor instituții financiare. Încurajarea dezvoltării unor orientări și obiective pentru investițiile financiare în ecoinovație.

4.3. Dezvoltarea unor sisteme de verificare a tehnologiilor și sistemelor bazate pe obiective de performanță

Standardele pot stabili niveluri de performanță și pot oferi siguranță pe piață. Sistemele de verificare oferă pieței măsuri fiabile de performanță ecologică. Stabilirea unor obiective de

⁵² În temeiul rezultatelor cărții verzi privind instrumentele bazate pe economia de piață, se pot iniția mai departe acțiuni.

performanță pentru grupuri de produse permite îmbunătățirea performanței ecologice. Se pot obține economii de proporții dacă sistemele bazate pe obiective de performanță favorizează produsele unui anumit sector. În prezent se analizează legătura dintre sistemele bazate pe obiective de performanță și etichetare ecologică. Este posibilă actualizarea criteriilor actuale de etichetare a produselor și serviciilor, precum etichetarea ecologică, etichetarea energetică și Energy Star, și adaptarea la evoluția sistemelor similare dezvoltate la nivel internațional.

- **Actiune:** Finalizarea studiilor pentru stabilirea atât a sistemelor de verificare tehnologică cât și a obiectivelor de performanță. Finalizarea și punerea în aplicare a sistemelor pilot. Explorarea legăturilor cu sistemul de etichetare ecologică. Elaborarea de propuneri legislative pentru verificarea tehnologiilor ecologice (2008) și pentru comunicările privind sistemele bazate pe obiective de performanță (2008). Revizuirea și actualizarea sistemelor de etichetare existente. Adaptarea la sistemele internaționale.

4.4. Aplicarea practicilor promițătoare ale statelor membre

Este evident din foile de parcurs naționale ale ETAP că o serie de politici promițătoare sunt puse în aplicare pentru promovarea ecoinovației. Există șansa extraordinară de a învăța și de a realiza aplicații pe baza acestor sisteme, în special sisteme care determină o creștere a nivelului cererii. *Promovarea politicilor de ecoinovație* permite stabilirea unor sisteme naționale de referință și difuzarea celor mai eficiente dintre acestea. Astfel, statele membre ar putea învăța, ar putea adapta și aplica politici similare pentru a genera un efect multiplicator în întreaga Europă.

- **Actiune:** Lansarea în 2007 a unei faze inițiale în care statele membre să propună sisteme de bune practici și să procedeze la un schimb de experiență. Dezvoltarea unor reguli de punere în aplicare pentru a putea dispune de un sistem complet în 2008.

4.5. Orientarea spre cele mai rentabile sectoare

Pe termen scurt, se pot obține câștiguri mari prin orientarea spre sectoare care permit obținerea rapidă a unor progrese ecologice (o strategie care permite obținerea unor progrese imediate). Aceasta presupune orientarea spre acele sectoare în care ecoinovațiile, tehnologiile ecologice, produsele, procesele și serviciile îmbunătățite pot genera beneficii ecologice semnificative. Printre sectoare se numără:

- Construcțiile
- Produsele alimentare și băuturile
- Transportul privat
- Industriile de reciclare și de prelucrare a apelor reziduale

Studiile arată că nivelul impactului produselor asupra mediului este cel mai ridicat în primele trei dintre aceste sectoare⁵³. Alte studii indică faptul că aceste sectoare oferă, de asemenea, un

⁵³ Environmental Impact of Products EIPRO (Impactul produselor asupra mediului) și IMPRO analizează metode de reducere a acestor impacturi. Studiile se bazează pe analize ale ciclului de viață; prin urmare,

potențial pentru creștere economică durabilă⁵⁴. De exemplu, sectorul construcțiilor durabile constituie în prezent subiectul unei inițiative comune ale statelor membre⁵⁵.

Instrumentele de finanțare a cercetării, achizițiile ecologice, standardele de performanță, finanțarea, practicile naționale promițătoare și optimizarea condițiilor de reglementare pot fi utilizate în scopul promovării ecoinovației în aceste sectoare. De asemenea, aceste instrumente pot fi utilizate pentru stabilirea *piețelor-pilot* astfel cum se prevede în Comunicarea Comisiei privind inovația, piețe în care inovația deține un rol semnificativ.

- **Actiune:** Începând cu anul 2007, identificarea sectoarelor cheie în care tehnologiile și produsele comunitare pot deține poziție dominantă la nivel mondial, generând avantaje ecologice și câștiguri economice semnificative.

Dezvoltarea unor măsuri de susținere

În afara celor cinci măsuri care vizează creșterea cererii, este necesară asistența generală.

4.6. Crearea unei surse de informații strategice în domeniul ecoinovației

Se simte nevoia realizării unei analize fiabile a tendințelor din domeniul ecoinovației. Dezvoltarea și investițiile pot fi stimulate prin acumularea *cunoștințelor strategice* și adecvate pentru organizațiile publice europene, întreprinderile și finanțatorii relevanți⁵⁶. Serviciile Comisiei analizează modul în care să colecteze, să sintetizeze și să disemineze în mod eficient aceste informații, în special posibilitatea de concretizare a unui „observator în rețea” privind ecoinovația, care să valorifice o gamă de proiecte și rețele existente și care ar putea include unele dintre principalele centre de observare din Europa.

- **Actiune:** Crearea unei surse de informații strategice în domeniul ecoinovației care ar putea furniza statistici relevante și care ar putea identifica noi tendințe și oportunități de afaceri la nivel mondial.

4.7. Promovarea sensibilizării și a participării active

Promovarea participării active a consumatorilor și întreprinderilor constituie un aspect important al sensibilizării. Crearea forumului european privind ecoinovația reprezintă doar un pas mărunț realizat în această direcție. Este posibilă desfășurarea unor activități similare la nivel regional, național și internațional.

- **Actiune:** Stabilirea, împreună cu statele membre, a măsurilor ce trebuie adoptate în cadrul programului LIFE+. Extinderea comunicării la nivelul Comunității Europene. Menținerea activității forumului european și extinderea participării. Promovarea ecoinovației la nivel internațional.

sectorul, „Construcții” vizează construcții noi, întreținere, reparații și demolări. În acest caz, termenul „Construcții” este utilizat pentru a înlocui termenul „Locuințe”. Acesta din urmă include mobilier, aparate de uz casnic și energie în scopuri precum încălzirea încăperilor sau a apei.

⁵⁴ www.popa-ctda.net; www.ectp.org

⁵⁵ www.ukswedensustainability.org

⁵⁶ Observatorul ICT oferă un astfel de serviciu: www.eito.com

4.8. Utilizarea activităților de cercetare

Optimizarea rezultatelor este posibilă prin canalizarea și aplicarea ulterioară a activității de cercetare în contextul celui de-al șaptelea Program - cadru, prin crearea unor sinergii între temele de cercetare, platformele tehnologice, piețele active în dezvoltare și reglementări. Activitatea de cercetare privind evaluarea metodologiei tehnologice poate, de asemenea, contribui la îmbunătățirea sistemelor viitoare de verificare și standardizare. Este posibilă promovarea activității de cercetare privind tehnologiile ecologice la nivel internațional.

- **Acțiune:** Canalizarea temelor de cercetare viitoare (2007-2013) bazate pe priorități ETAP și piețe active viitoare în care ecoinovația deține un rol important.

5. REZUMAT ȘI ACȚIUNI PRIORITARE PENTRU VIITOR

S-au înregistrat numeroase progrese – însă mai sunt multe altele de realizat. Pentru a se putea confrunta cu problemele de mediu, pentru ca ecoinovația să permită obținerea unor beneficii de mediu și economice la nivel global, pentru a permite Europei să beneficieze de avantajele care îi sunt oferite, *toate activitățile au fost intensificate și realizate la noi dimensiuni, punându-se un accent mai mare pe cerere.* Astfel, se pune accentul pe 5 acțiuni care favorizează creșterea nivelului cererii și 3 măsuri de susținere:

MĂSURI CARE FAVORIZEAZĂ CREȘTEREA NIVELULUI CERERII:

- Promovarea achizițiilor publice ecologice
- Mobilizarea unor investiții financiare mai importante
- Dezvoltarea unor sisteme de verificare a tehnologiilor și a unor sisteme bazate pe obiective de performanță
- Utilizarea practicilor promițătoare ale statelor membre
- Orientarea spre cele mai rentabile sectoare

MĂSURI DE SUSȚINERE:

- Crearea unei surse de informații strategice în domeniul ecoinovației
- Promovarea sensibilizării și a participării active
- Utilizarea activităților de cercetare